کورد دوژمنی خۆی دۆستی دوژمن.. سامانی وەستا بەکر

شەڕی گەرمی براکوژی ساڵی ١٩٩٦ کۆتای هات و ڕاستەوخۆ شەڕی سارد دەستی پێکرد کە تا ئێستاش نازانرێ ئەم شەڕە ساردەی نێوان کورد بەتایبەتی پارتی و یەکێتی کەی کۆتای یێت؟

بەهۆی شەڕی ساردی نێوان پارتی و یەکێتییەوە جار لەدوای جار کورد خاک، سامان، دەسەڵات، هەیبەت، شک…هتد لەدەست ئەیات، هەر بەهۆی شەڕی ساردەوە سلێمانی کرا بەشاری عەسابییەکان و هەولیریش کرا بە دەریاچە و شارێکی ترسناک لە وەرزی باران بارینا.

“باغی داد” بەغا:

بەهۆی شەڕی ساردی نێو ماڵی کوردەوە، کورد لە شەریک و پێکهێنەری سەرەکی حکومەتی عێراقەوە گۆڕا بۆ بەشداریپێکراو، بەهۆی شەڕی سارد و ناتەبای نێوان حیزبەکان و پشتکردنیان لەیەک و نزیکبوونەوەیان لە حیزبە نەیارە عێراقییەکان بە مافی گەلی کورد، بودجەی هەرێم نەک هەر کەمکرایەوە بۆ ١٢٪ بەڵکو هەر بەتەواوەتیش بڕا، هەر بەهۆی شەڕی ساردەوە ٥١٪ی خاکی کوردستان لەدەستدرا، نەک ڕێگە بە پێشمەرگە نایرێ بگەڕێتەوە ئەو ناوچانە بەڵکو ڕۆژانە پۆست و پلە باڵاکان لە کورد ئەسەنرێتەوە. بەهۆی شەڕی ساردەوە چوار ساڵە شۆڤینییەکی عەرەب وەک پارێزگار بەسەر کەرکوکا سەپێنراوە، بەهۆی شەڕی ساردەوە تەعریب زۆر لەسەردەمی ڕژێمی بەعس خێراتر جێبەجێ ئەکرێ و تاوانباری سەرەکیش خودی کوردی ناتەبایە.

هەر بەهۆی ئەو شەڕە ساردەوە دوور نیە بە چورا ساڵی داهاتووش پارێزگاری کەرکوک کورد نەبێ، بەڵگەش بەئەوە پارێزگاری بە وەکالەتی ئێستای کەرکوک ئامادە نیە سوێندی یاسای ئەندام پەرلەمانی بخوات، چونکە ئەگەر بەڵێنی مانەوەشی لە پۆستەکەیا پێنەیرا بە بەڵام بوێری ئەوەی هەیە کە گرەو لەسەر ناتەبای کورد بکات و لەو ڕێگەیەوە بتوانێ ئەمجارە ببێ بەپارێزگاری یاسای کەرکوک نەک بەوەکالەت، لەوەش دڵنیایە کە “پارتی و یەکێتی مردنی خۆیان و زەرەری لایەنی بەرامبەریان پێخۆشترە”.

هەر بەهۆی شەڕی ساردەوە کورد ناتوانێ بەتەبایی و یەکڕیزی وەک بەرەیەکی یەکگرتوو نوێنەرایەتی گەل و کێشەکانی بکات لە عێراقەکا کە خودی کورد هاوبەشی سەرەکی دروستکردنەوەی بوو، لەسەر وەرگرتنی پۆستی سەرۆک کۆمار نەک خوێنی یەکتر ئەخۆنەوە بەڵکو ئێسقانی یەکدیش ئەشکێنن، هەر خودی کورد خۆی لەڕێی ڕاگەیاندن و سەردانی

کردنیان بەلای لایەنە عەراقییەکان باس لەگەندەڵی دزی و دەست پیسی یەکتر ئەکەن و بیریان ئەهێنەوە کە ئەمان چ ماڵێکن، هەرکاتێک دەسەڵاتیان لابێ کاری سەرەکیان پڕکردنی گیرفانی خۆیان و خزم و کەس و حیزبەکەیانە نەک خزمەتکردنی هاوڵاتیان.
لای لایەنە عەراقییەکان یەکتری بەوە تاوانبارئەکەن ئەگەر جارێک لەجارەکان کاربەدەستی لایەنەکیان لەبری عەراقچێتی کارەکیان لەبەرژەوەندی هەرێمی کوردستانا کردبێ، ئیتر ئەوە وەک تاوان و خیانەت بەرامبەر عەراقی عروبە بیری شۆڤێنیە عەرەبە ڕەگەزپەرست و دوژمنانی سەربەخۆی کوردستانی ئەهێنەوە، کە لەڕاستیا ئەبێ ئەمە کاری ئەوان بێ لە "باغی داد" بەغا نەک عەراقچێتی بەڵام مەخابن وەک تاوان و گەندەڵی یەکتری پێ تاوانبار ئەکەن لای لایەنە نەیارەکانی هەرێمی کوردستان.

سلێمانی:
سلێمانی کە لە دروست بوونیەوە شاری ڕۆشنبیران و هونەر و کەڵە شاعیرانی نمونەی پیرەمێرد بووە، ئەوەی شەڕی سارد بە سلێمانی زیاکرد تەنها ناوەکە "پایتەختی ڕۆشنبیری" کە هیچی نەخستەتە سەر خەرمانی پێ و ئاوە و دروەشاوەی شار، سلێمانی لە دروست بوونیەوە شاری هەڵمەت و بەخشین و ئازادی خوازی بووە کە جۆش و خوێنی گەرمی لاوانی شار هەمیشە بزوێنەری کەی هەر جوڵانەوەیەکی کوردی بووە لە هەر شوێنێکی وڵاتا سەریهەڵدابێ، ئەوەی شەڕی سارد بە "شاری هەڵمەت و قوربانی" زیاکرد تەنها گۆڕنی ناوەکەی بوو بە شاری تۆڵەسەندنەوە و پشت شکانی یەکتری.
بەهۆی شەڕی ساردەوە پارتییەکانی سلێمانی بەردەوام لەهەوڵی شکانەوەی زیاتری سلێمانیان و باس لەوە ئەکەن ئەگەر پارتی حکومڕانی سلێمانی بوایە ئەوا سلێمانیش وەک هەولێر و دهۆک خزمەتئەکرا، بە ئەوەی ئاگایاربن دان بەوەیا ئەنێن کە پارتی سزای سلێمانی ئەیا چونکە خەڵکی ئەو شارە دەنگ بەو حیزبە نایەن، ئەمەش خۆی لەخۆیا نەنگییەکی گەورەیە بە پارتی و حکومڕانییەکەی.
هەولێر:
شەڕی سارد هەولێری لە شاری مێژووییەوە گۆڕی بەشاری خەونی چێلەکەکان، هەولێرێک کە بە قەڵا و منارە ئەناسرایەوە ئێستا باڵەخانەی بەرزی عەرەبنشین جێگای گرتەوە. شەڕی سارد هەولێری کرد بە دەریاچە، لەگەڵ هەر باران بارینێکا دانیشتوانەکەی ئەبێ لەترسی نقوم بوون ئێشک بگرن. شەڕی سارد هێدی هێدی سیمای هەولێری لە شارێکی کوردی ڕەسەنەوە بەرەو شارێکی تێکەڵ و پێکەڵ و چەسپاندنی نەتەوەی دووەم "نەتەوەی عەرەب" ئەبات. بەهۆی شەڕی

ساردەوە هەولێر لەو کچە ناحەزو ناشرینانەی ناو تۆڕە کۆمەڵا یەتییەکان ئەچێ کە سیمای خۆیان بە مکیاج بۆ شازادەخاتوون ئەگۆڕن بەڵام لە باران ئەترسن، چونکوم ئەگەر شڵپێ ئاو بەردەمووچاویان بکەوێ دەرەکەوێ ئەوەی کردوویانە تەنها جوانکارییە، هەولێریش تەنها جوانکاری بۆکراوە تا پشانی زۆنی حیزبە ڕکابەرەکەیانی بەن کە کاری باشترکراوە بەڵام ڕاستییەکەی مکیاج کردنی کێشەکانە.
بەهۆی شەڕی ساردەوە یەکێتی و لایەنە نەیارەکانی تری پارتی لە هەولێر چاویان لەسەر د□س□□تداری ئەو شارەیە و لەگەڵ دەرکەوتنی هەر هەڵەیەک کۆی ئەو خزمەتگوزاری و ژێرخانەی کە بۆ هەولێر کراوە هاوتا بەسفر ئەکەنەوە، لەکاتێکا بەشێکیان بەتایبەتی یەکێتی کە سی ساڵە حوکمڕانی موتڵەقی سلێمانیەو نەیتوانیو□ چارەکێکی ئەو ژێرخان و خزمەتگوزارییەی بۆ هەولێر و دهۆک کراوە لە سلێمانیا جێبەجێی بکات، بگرە هەر پرۆژەیەک لەڕێی کۆمپانیاکەی خۆیانەوە نەبێ ئاستەنگی بۆ دروست ئەکەن.

ڕۆژئاوا:

بەهۆی شەڕی ساردی بەوەکالەت بۆ تورکیا، کورد خۆی بۆتە جێبەجێکاری کارا و سەرسەختی پەیمانی سایکس-پیکۆ، بۆ گەمارۆدان و ماندووکردنی کانتۆنەکانی ڕۆژئاوا لەسەر داوای تورکیا، بەجۆرێک سنورەکان بەرووی ڕۆژئاواوە لەلایەن پارتیەوە داخراوە کە برێت ماکگۆرگ هاوئاهەنگکاری کۆشکی سپی بۆ کاروباری ڕۆژهەڵاتی ناو□است و باکوری ئەفریقیا ٢٣ جار پەیوەندی تەلەفۆنی لەگەڵ مەسرور بارزانیا کردووە لەماوەی مانگێکا تا لایەنی کەم دەروازەی سنوری سێمێلکا لە نێوان باشور بەڕووی ڕۆژئاو بکرێتەوە و خورادن و دەرمان بگاتە کوردانی ڕۆژئاوا.
١٠٠ زیاترە بەدیاری کراویش لە ساڵی ١٩١٦ کورد بەهۆی چور پارچەبوونی خاکەکەیەوە لەڕێگەی ڕێکەوتنامەی سایکس-پیکۆوە بەدەست سنورە دەستکردەکانەوە ئەناڵێنێ. ئەگەر پێشتر لەهەر کوردێک بپرسیایە دوای ئازادکردنی هەر پارچەیەک لە پارچەکانی کوردستانی گەورە کاری لە پێشینە چی ئەبێت؟ بێگومان گوێبیستی ئەوە ئەبوویت کە سڕینەوەی سنورە دەستکردەکان کاری یەکەم و بێچەن وچوونی کورد ئەبێ. ئێستا دوو پارچەی کوردستان باشور و ڕۆژئاوا نیمچەسەربەخۆی خۆی هەیە، بەڵام بەهۆی ملکەچ بوون و جێبەجێکردنی ئەجیندای دوژمنە دێرین و مێژوویەکەی کورد، تورکیای کورد نەبین و نەویست مەخابن ئەوەی دوژمن بۆی نەکرا کورد خۆی ئەیکات لە توندوتۆڵکردن و ل□□یانی خەندەق و ڕژدکردنەوە لەسەر سنورە دەستکردەکانی پەیمانی سایکس-

پیکۆ.
هەرچەنە شەڕی ساردی نێوان پارتی و پەکەکە جاربـەجار سەر بۆ ڕوو بەڕووبوونەوەی ڕاستەوخۆش ئەکێشێ بەڵام ساڵا نێکە شەڕی سارد زۆر بەتوندی لەنێوان و باشور و ڕۆژئاوایا بوونی هەیەو لەبری بیرکردنەوە لە لەیەکگرتنەوەی ئەو دوو پارچە کەرت و لێکدابـڕاوە بەداخەوە دابـڕانێکی زیاتر لە ڕابردوو لەڕێی داخستنی سنورەکانەوە بوونی هەیە.
ئەوەی دوژمن ڕاستەوخۆ لەڕێی کوشتن و سڕینەوەو داگیرکردنی خاکەوە بۆی جێبەجێنەکرێ ئەوا زۆر بەئاسانی بەبریکار لەڕێی شەڕی ساردەوە بە لایەن و حیزبە کوردیەکانی ئەکەن.
کورد دوژمنی خۆی دۆستی دوژمن.

سامانی وەستا بەکر

٢٧-١-٢٠٢٢ سوید-ستۆکھۆڵم